

Mona, 42 år

GRUNDSKOLAN

I och med att jag har en storebror så var jag jätteglad över att få ta skolväskan och gå till skolan. Men det märkte jag väldigt fort, att jag inte hängde med att lära mej bokstäverna och ljuda ihop. Och jag tyckte inte det var roligt sen. Men jag fick ju på en gång, redan i ettan, gå på svenska-kliniken. Så dom såg ju mina problem från början. Från hela ettan till nian har jag gått i svenskaklinik. Jag kände mej så usel i klassen med tanke på att jag kunde ingenting. Jag kunde inte läsa och det var ju hemskt. När jag kom till svenskakliniken så kände jag att jag var bättre. Det var en tjej till i klassen och jag var bättre än henne för hon hade ännu svårare än vad jag hade. Så jag älskade att gå till det här stället. Jag vet inte i början hur det var, men när jag gick i mellanstadiet så var det väldigt sällan jag var på klasslektionerna i svenska. Det kunde vara typ tre gånger i veckan. Sen när jag kom upp i högstadiet så hade vi en underbar lärare. Då kanske vi var tre, fyra stycken som gick tillsammans där. Sen gick jag också på matten där på mellanstadiet och likadant på högstadiet. Det var inte siffrorna utan det var det var ju mycket läsuppgifter.

Läraren satt ju med mej med bokstäverna och tvåljudingar och så där. Det var så kämpigt alltså! Och sen få ihop orden. Små korta ord som hon hade i små lådor och jag ljudade dom. Sen blev dom längre och längre. Och sen blev det nåt jätteläskigt på högstadiet med nån sån där maskin som man skulle läsa långa ord på som bara gick fortare och fortare. Det var hur jag kunde öva upp då min färdighet. Läsa var svårast och jag blev en sån där jättetyst tjej. Och sen i gymnasiet då blev det ju tvärtom i stället.

Mamma kämpade jättemycket och hjälpte mej mycket med läxor och till prov Hon var hemma tills jag var elva år så hon kunde ju liksom hjälpa. Jag kunde det hemma, tyckte jag. Men när väl provet kom så kunde jag ingenting. Då var det borta allting. Det var den här stressen

då och missuppfattningar av frågor. Jag skulle sitta en kvart varje dag och läsa så att jag läste med mamma. Men jag slingrade mej alltid för det var så jobbigt. Det var ju så jäkla jobbigt. Vartenda ord fick jag ljuda mej igenom. Usch, jätteobehagligt minne jag har av läsningen där, att inte komma ihåg ett dugg i och med att jag måste ljuda igenom tre, fyra bokstäver och inte få nåt sammanhang i det jag läst. I svenskan fanns nån sån här trämall. Man skulle hitta ett ord, så skulle det vara bild att matcha då. Dom skulle vara lika, och så skulle man se sen hur många rätt man hade. Om man hade läst rätt. Det var mycket sånt, att känna igen orden. Inte så mycket ljudande då, utan känna igen orden.

Men det är nog ingen som egentligen riktigt visste hur svårt jag hade det. Det talades det inte om i klassen. Jag vet att om det var nån som frågade svarade jag: ”För att jag vill gå där.” Och jag ville ju gå där. Jag talade ju inte om varför, utan bara för att jag ville. Det var enklast för mej att säga då. ”Det är så roligt att vara där.” Ja, så där.

Jag lärde mej inte läsa på lågstadiet. Min bästa kompis, Åsa, var en sån här som älskade läsa böcker. Så självklart gick jag ju med henne till biblioteket och lånade ju lika mycket böcker som hon gjorde. Hon var en riktig sån där bokslukare. Vi gick varannan vecka och hon hade säkert en fyra, fem, sex böcker, mer än det kanske. Och jag lånade lika många och hade på nattduksbordet, men jag rörde ju dom aldrig. Och så sa jag: ”Gud vad bra den var!” Om vi hade läst samma bok då. Expert har man varit på att slinka undan helt enkelt. Det har ju varit så. Jag bar med mej dom här böckerna fram och tillbaka. Och jag tänkte varje gång: Nu lånar jag den här boken. Åsa sa att den är jättebra. Om hon säger att den är bra, då ska jag läsa den. Och så tittar jag bara liksom. Nääe, vad mycket text det var på den här sidan, så mycket bokstäver. Vi har haft jättemycket böcker hemma. Det är min pappa som har läst jättemycket. Våldigt, väldigt lite högläsning och aldrig att vi gick till biblioteket. Det var aldrig nånting sånt. Jag var mycket hos min mormor och morfar nere i Småland. Och då berättades det mycket i den här skumtimmen som blir innan dagen blir till kväll. Då berättade morfar väldigt mycket sagor och berättelser. Så satt man där när det mörknade på, allihopa satt i köket eller i rummet på vintern vid kakelugnen.

Jag var bra både i syslöjd och i träslöjd, och jag fick en fyra i träslöjd

för en femma kan inte tjejer ha. ”Dom kan inte vara bra i träslöjd”, fick jag till svars av läraren. Så jag gjorde en massa saker som inte tillhörde grund som man skulle göra. Utan jag snidade ut blad i träbitar och skapade på andra sätt än vad dom andra gjorde som gjorde smörknivar och grejer.

När jag började på mellanstadiet då fick jag nya lärare och kliniklärare. Skolan har för mej aldrig varit rolig. Aldrig. Jag har inga goda minnen just mer än dom här ämnena som jag tyckte om då. Men jag har ju alltid gått i skolan. Om jag skulle ha SO eller nånting, då visste jag bara att det var massor med sidor och ibland högläsning och det skulle läsas. Och nervös vissa dagar, när jag skulle gå till skolan, för jag visste vad det var för ämnen. Så började jag ju läsa engelska och den var ju totalt kaos. Det var ingen idé för mej. Det togs bort och jag fick ha håltimmar. Så jag fick sitta och producera teckningar. Sen var det likadant i högstadiet. Jag tycker nu, när man ser tillbaka, att det är så konstigt. Att jag fick ända från början hjälp. Men det verkade inte som om lärarna hade nån konversation sinsemellan, vad jag hade för behov eller vad jag behövde från speciallärarna. Ingenting sånt fungerade. Dom hade ju kunnat prata med varann. Jag tycker nu, när man ser tillbaka, att det är så konstigt.

Det var alltid mamma som hjälpte mej. Pappa jobbade jättemycket och tungt jobb så han var trött. Det var aldrig snack om saken att pappa liksom hjälpte i familjen då. Men mamma gjorde det. Hon hade boken och hon fick läsa och jag återberättade vad hon hade läst för mej. Det var på så sätt hon kom på att det var bra då. Jag vet ju hur mycket jag pluggade och på mellanstadiet fick man ju vara med på utvecklingssamtalen. Läraren trodde ju inte att jag pluggade nånting hemma. Och jag vet ju hur mycket jag pluggade. Morsan och jag vi satt där. Det var så mycket, men sen att det inte gav nåt resultat. Det var hemma i lugn och ro som det fungerade, men inte sen när man skulle ha proven. Jag blev ju väldigt, väldigt nervös och blockerad på proven. Men sen att det var så pass mycket, eller jag uppfattade det kanske som att det var jättemycket. Ja, det kanske inte var då så mycket på mellanstadiet, men jag har alltid uppfattat att jag alltid haft så mycket att läsa och föra in. Alltid varit så här för mej. Det har inte bara varit lite grand, så här nån sida, utan jag har aldrig sett slutet.

Veckans ord lärde jag mej utantill. Jag liksom fick en bild, på nåt sätt, hur dom skulle se ut. Och dom körde jag. Sen gillade jag att skriva. Jag

har alltid haft så mycket fantasi så att jag har skrivit jättemycket och gjort uppsatser. Och det kommer jag ihåg läraren berättade. ”Ja, du gillar ju att skriva så mycket.” Men då skrev jag ju väldigt mycket fel och omkastade ord och så där. Men intresset för att skriva slocknade inte. Dom tog inte död på det liksom. Jag skrev ändå fast dom sa, att det var så mycket fel.

Matten gick bättre. Och matten har jag alltid tyckt om. Det har jag aldrig känt att det gått dåligt. Det har nog fungerat bra. Och så var det lugn och ro där också då. Jag jobbade parallellt med dom i klassen. Precis det dom skulle gå igenom i klassen. Ibland kunde jag vara med på genomgångarna i klassen. Och sen fick jag gå till den här läraren och då var vi två, tre stycken. Hon kunde visa mer exempel. Om det var deciliter och liter, så kunde hon liksom ha vattnet där. Vi kunde experimentera fram det så att vi förstod det där lite mera. Så kom jag tillbaka till klassen och då hade jag räknat lika mycket som dom hade gjort. Matte var kopplingen där hela tiden till skolarbetet.

I varje skola så var det en specialklass. Och många gånger tänkte jag tanken liksom. Oh, det skulle nog vara skönt! Men där var det ju bara bråkiga elever, kommer man ju ihåg. Där var ju bara bråkstakar som gick. Så där skulle jag nog inte få vara i lugn och ro ändå då. Dom tyckte väl ett tag att jag hade blivit så pass bra att jag skulle få vara i helklass. Men det vet jag inte om det var på mellanstadiet, att jag fick börja helklass igen. Men då hängde jag inte med, utan då fick jag gå tillbaka. Och glad var jag.

Jag kände alltid stödet så hemifrån. Det gjorde jag. Jag var liksom inte nån sämre människa. Jag fick ju aldrig höra att du fattar inget. Aldrig nånting sånt. Mamma, hon stödde mej väldigt med läsläsningen och så, för hon visste ju hur svårt jag hade det. Jag tyckte att jag var väldigt dålig, liksom jag var en dålig person, att jag var misslyckad. Jag uppfattade mej inte som nåt bra alls på någonting. Och det är ju att jag tyckte om att rita och det. Det var jag liksom bra på. Jo, men i slöjden, där visste jag för där märkte jag att jag fick respons ifrån läraren, både i träslöjden och på sylöjden då. Jag tyckte det var jättekul, men sen har jag aldrig liksom känt att jag dugt. Så är det.

Jag vet att mamma köpte ”Mio min Mio” eller Bröderna Lejonhjärteboken till mej och skrev i den. Jag tyckte ju om Astrid Lindgren och den skulle jag läsa, men alltså, några sidor kanske. Jag skrev egna berättel-

ser, egna böcker och så läste jag upp dom för mamma och pappa. Dom tyckte det var så bra. Det var små noveller och jag hade ritat teckningar och bilder till.

Då på den tiden på högstadiet var det både särskild och allmän kurs i många ämnen. Språkämnen hade jag inte, men jag tog konst som det hette på den tiden. Jag valde det för då visste jag att jag skulle trivas. Jag var befriad från engelskan och jag läste fysik en termin. Sen fick jag jämka bort det också. Det var ingen idé att lära mej. Det var för svårt. Läraren hade inte tid. Jag förstod inte sammanhanget och då vågade jag säga: "Nej, men jag förstår inte det här. Hjälp mej då!" Men det hade dom inte tid med för dom hade ju övriga klassen. "Du behöver inte gå på det här." Då fick jag håltimme.

Och sen var det engelskan. Ja, där behövde jag ju inte komma. Om jag ville komma så fick jag det, och om jag ville sitta och rita så fick jag det. Och jag tyckte det var skitskönt att slippa det här svåra. Jag såg det ju bara nu. Men jag vet också, det kommer jag ihåg, att jag sa att jag ville gå på engelskaklinik. Men det fick jag inte. Då var jag så långt efter så att då var det ingen idé. Och sen när lärarna sa det där också, att det är ingen idé att lära dej engelska. Ja, men vad bra då. Då har ju dom tagit det ansvaret, ja, det beslutet att det är ingen idé. Ja, men då så. Då var det så. Nu är jag bara förbannad på att lärarna kunde göra så, missköta sitt jobb. Det är så jag ser det nu, när man har blivit vuxen. Och kanske att inte mamma och pappa tog mer tag i det då. Men det är ingenting jag klandrar dom för utan det är mina egna tankar. Jag menar gjort är gjort och så dära. Men att inte lärarna fick mer på sej att dom gör ett dåligt jobb. Så här får man inte göra mot en elev.

Jag vet en gång när jag hade över medel, ett halvt poäng över medel. Och min lärare skriver: "Bra! Fortsätt så här!" Det var bara ren lyckträff att jag fick ett halvt poäng över medel, annars har jag alltid legat jättelångt ner. Det var väl kanske nåt ämne som jag var intresserad av så att jag kanske kunde av mej själv innan och inte läste in det. Eller pluggade in det. Och jag tänkte då nåt så här: Men vad fasen! Vad då, fortsätt så här? Biologin, det var ju ganska mycket att läsa där också, men där var ju mycket experimenterade. Man gjorde saker eller var det inte det? Eller var det kemin det? Jo, men det var kemin, ja. Och det var just det, det som

var så lustigt. Det var ju Åsa och jag igen som jobbade jämt i grupp, hon och jag. Och vi fick alltid så bra resultat på allting vi gjorde. Vi förstod inte hur vi fick fram det resultatet. Men det var roligt med kemin för då såg jag processen också. Och det var jättekul. Biologin, det var mycket om växter och det är ju ett väldigt stort intresse jag har, det här med växter och trädgård och blommor. Det var ju samma sak där med inläringen och med all läxläsning. Men det jag fick i grupparbeten, det stannade ju kvar i mej, i huvudet.

Anteckningar har jag svårt för än i dag. Om en lärare står och berättar och inte samtidigt skriver på tavlan, då hinner jag väldigt sällan med att skriva. För då måste jag dels komma ihåg vad han har sagt och sen så säger den läraren nåt mer då. Vissa lärare nu på komvux är bra att dom skriver mycket på tavlan samtidigt som dom berättar. Och det är ju suveränt för mej då.

Det var ju tur att jag hade tre femmor på högstadiet. Det var ju teckning. Och i konst då, tillvalsämnet. Och syslöjd. Då valde jag det sen, för att jag blev så arg på den där läraren som inte ville ge mej en femma i träslöjd då. Jag fick en fyra i träslöjd, för en femma kan inte tjejer ha för dom kan inte vara bra i träslöjd fick jag till svars av läraren. Sen hade jag en fyra i hemkunskap. Så att det var dom där praktiska. Ja, det är ju att jag tycker ju om att skapa med händerna, teckna och så där, ja, över huvudet taget. Det var väl för dom här betygen jag orkade med skolan. För om jag inte hade haft bra där heller, ja, då hade jag nog inte velat gått i skolan. För det var det liksom jag brann för och levde för. Och få vara med att smycka skolan och vara med så, synas. Dom visste vem jag var för att jag gjorde dom här sakerna, gjorde om matsalen och smyckade lärarrum och korridoren. Ja, så då visste dom vem jag var.

I och med att jag började se att jag var bra på nånting lite mer utpräglat så kände jag mej ju mer säker. Jag vet inte hur känslan var. Men äh, jag är i alla fall bra på det här. Det var nog i nian. Då såg mamma och pappa att jag var bra på det här, så då fick jag gå i två år hos en konstnär. Det kostade mamma och pappa på mej. Jag undrar om det var konstfack, i deras lokaler. Jag kommer inte ihåg. Ja, men i alla fall så var vi hemma hos honom också. Han hade några elever. Vi hade små utställningar, så jag kände liksom att jag är den här tjejen som tecknar och hade med block när jag satt

i tunnelbanan. Jag var nöjd med mej själv då. Men inte brydde jag mej om det där andra som var i skolan. Men jag var fortfarande den här tjejen som inte sa så jättemycket. Jag var den här lite försynta tjejen.

Jag vet att jag försökte plugga, men det tjänade ingenting till om jag jobbade hårt och pluggade. Det vart ju inte bättre på proven. Jag hade fortfarande hjälp av min mamma. Men i och med att jag märkte att det spelade ingen roll så blev det att jag var mindre och mindre förberedd för proven. Jag sparade till sista dan och så där. ”Nu, mamma.” ”Ja, då får vi sätta oss. Varför har du inte sagt det här?” Ja, det var att jag myglade undan. Det gjorde jag. Det blev aldrig bråk. Hon förstod så väl. ”Du kämpar så mycket och så blir det inget mer.” För hon förstod, och pappa också, att jag gav upp till slut liksom.

EFTER GRUNDSKOLAN

Jag gick på distribution och kontor, en tvåårig gymnasielinje med praktik. Man jobbar inom affär och kontor. Det var företagsekonomi som jag hade studierektorn i. Och den gick jag inte många gånger på, för han gav mej en kommentar så då vägrade jag gå på hans lektioner. ”Även en nolla skulle kunna det här, borde kunna det, ska kunna det här”, sa han till mej inför klassen. Så då gick jag inte på hans lektioner. Det här med debet och kredit gick fort fram. Vad jag kommer ihåg så var det bara det här med bokföringen som vi höll på med. Läraren ville liksom inte förklara för mej hur det hängde ihop riktigt. Så jag kommer inte ihåg annat, för jag gick ju inte sen på hans lektioner. Jaa, jag vart väldigt provocerad. Och sen tror jag det var engelska där. Men jag tror inte jag gick på så mycket engelskalektioner. Jag skolkade jättemycket och gick på dom ämnena som jag tyckte var intressanta. Så det var ju den här praktiken då som jag tyckte var jättekul. Sen var det kontorskunskap och det var också praktiskt. Man skulle typ sköta ett företag med inköp och göra reklamblad och skicka ut till andra distributionsinriktade. Det var till andra skolor och dom skickade tillbaka. Det var jättekul. Det fick jag fyra i för jag var så bra där då.

Först var det praktik på ett reklamföretag som höll på med offset och allting. Från idé till färdig produkt. Och det var jättekul. Då fick jag vara

med och dom såg ju också att jag kunde. Jag fick vara med och hjälpa till med en del jobb då. Det var ett halvår och då fick jag ju också bra betyg där. Men sen sista året så skulle det vara helt annorlunda än reklamen. Det blev praktik på Domus då. Efter gymnasiet så fick jag jobb på en gång på Domus. Dom ville ha kvar mej efter praktiken och då fick jag ta ansvar för leksaksavdelningen där. Och sen var jag då B-ansvarig på reklamavdelningen också, för dom såg ju att jag hade kompetens för det. Då var jag inne i två dagar på reklamavdelningen och gjorde skyltar, dels såna där stora skyltar och så skyltning. Jag kände mej behövd och att jag kunde. Sen tyckte jag om att ha kundkontakten också.

Jag träffade barnens pappa då redan när jag arton. Så flyttade jag hit upp till arbetslösheten. Det var jättestor arbetslöshet här då, i början på 80-talet. Fast jag hade jättebra betyg ifrån mitt förra jobb så fanns det ingenting att arbeta med. Ingenting. Och då gick jag arbetslös. Men jag gick på konstskola och höll på med kroki. Då måste dom ju vidta åtgärder för att få bra siffror i statistiken. Då fick jag beredskapsarbete på en förskola. Sen gick jag ettårig barnskötarutbildning. Den var ju alldeles ypperlig för mej för att det var jättemycket med grupparbete, mycket praktik och mycket diskussioner. Och när man läste psykologi så var det mycket diskussioner. Och lärarna tog väldigt mycket utifrån det, så jag har bara bra betyg i alla ämnen därifrån. Sen hade vi svenska också. I och med då att jag kommer och pratar rikssvenska, och dom skriver som dom pratar, så var jag var ju bäst i svenska däruppe.

Först gick jag som vikarie på olika förskolor. Sen fick jag gå på en och samma förskola. Det var så himla mysigt att jobba med barn. Jag har hållit på med det här kreativa med barnen, så det har känts bra. Min chef har satt mej på lämpliga kurser. Jag har fått åka iväg på mindre utbildningar. Man skulle läsa varenda dag till barnen förstås då. Fast dom var små så tyckte dom att jag läste konstigt. ”Vad konstigt du läser. Så där står det ju inte i boken”, sa dom mycket. Jag har aldrig varit rädd för att skriva. Och jag har alltid talat om att jag var dyslektiker för att jag har vetat det ända från scratch.

Jag mådde så dåligt i mina hemförhållanden och på jobbet så att jag höll på att gå in i väggen. Och då gick jag en fem-, sexveckors kurs på komvux. Då märkte jag att jag vill ju verkligen plugga och ta liksom igen

då vad jag förlorat. När jag började skolan här, det var den som gjorde att jag orkade ta tag i mitt hemförhållande. Just dyslexilinjen jobbar ju mycket med personen också. Och sen är det ju en kurator inkopplad också. Ja, det var skolan som gjorde att jag vågade ändra på mitt liv.

Min lärare benade verkligen ut var jag hade mina svagheter och allt det här. Hon och jag, vi körde ju otroligt länge med dom här enljuding och tvåljudingarna och treljudingarna. Alltså jättelänge, kanske mer än vad hon gjorde med nån annan för att jag var inte ljudsäker. Inte alls, på nåt sätt. Och jag kämpade otroligt länge, men så bara satt det där. I grundskolan så var det att känna igen orden bara. Ja, om man kan säga så. När det stod bok, så liksom då såg jag bara ordet bok. Men här lärde jag mej ljuda b-o-k. Om man säger den skillnaden då. Ja, att lära mej riktigt att ljuda, som jag aldrig har gjort, och fick verkligen känna på varje ljud, som jag inte fått göra förut. Jag hatade det här "vu" och "uv". Det var det värsta och att läsa nonsensord. Jag såg ju ingen bild där. Men det är liksom inget problem nu. Nonsensord är roliga.

Det kom jag jättesnabbt tillbaka till, den känslan när jag började dyslexilinjen. Jag vart som ett litet barn precis i början. Och det var en jätteobehaglig känsla. Den känslan som jag fick då var det att jag dög inte till nånting, kändes det som. Den är fortfarande väldigt stark, den känslan. Den är så obehaglig, så där blev jag riktigt så där blockerad, som jag var då i skolan när det var nånting. Ja, när det vart för svårt eller nånting. Då bara blockerade jag mej.

Första året fick vi inte ta nåt annat ämne på komvux. Tredje terminen fick vi börja plocka ämnen. Så jag har läst samhällskunskap och engelska och kommit en bit på engelskan. Jag skulle vilja fortsätta med den. Och lärarna märkte på mej att jag var så intresserad och ville lära mej alltså. I och med att jag lärde mej grammatiken och grunderna och stammarna, liksom allting på svenskan, då så blev det automatiskt enklare att lära mej engelskan. Men sen har jag plockat ämnen då, och så har jag matte och sen så började jag läsa gymnasiesvenska. Och så får jag bästa betyg, MVG i gymnasiesvenska, jag och en till kille i klassen. Och det är alltså en hel, stor klass. Dom är vanliga människor. Det är alltså superrevansch. Det är helt fantastiskt. Jag är så jävla stolt över det. Och sen att jag är så intresserad. Jag är inte språkpolis, men jag tycker om att gå in på djupet

och just med grammatiken och få det grammatiskt rätt. Jag skrev otroligt mycket, och lustiga saker blev det till slut. Det var såna här limerickar. Och kåserier skrev jag.

När jag läste matte A, det gick så bra allting där. Men när jag började läsa B-matte, då var det mycket det här logiska. Det började med logiskt tänkande på dom kapitlena. Det var första starten på matte B då. Och jag fixade inte det logiska tänkandet. Men här vart det helt så här blockerat. Jag förstod inte hur man skulle göra. Och nu ser jag ju det. I och med att jag nu ser det här så klart, så förstår jag varför jag inte förstår det här. För jag ser inte logiskt tänkande så. Dels kanske det var också för att jag kunde inte ha det under schemalagd tid. Det fanns inte plats för matte B då. Så då var jag bara med på vissa genomgångar, och sen fick jag jobba individuellt hela tiden, självständigt. Och så kämpade jag i över en halv termin, innan jag kände att det tog all energi från mej. Så då kände jag, nu bara hoppar jag av matten. Fast jag tycker ju matte är jätteroligt alltså. Men det vart för mycket.

I DAG

Jag känner mej helt mitt i livet nu och jag har förändrat mitt liv dom två eller tre sista åren väldigt mycket. Jag har gjort en väldigt stor förändring, både privat och sen att jag började på dyslexilinjen och jag blev mej själv så att säga. Nu är jag på affärsskolan och har läst ekonomi hela hösten, ända sedan starten och fram till för några veckor sen. Nu håller jag på och läser ledarskap. Att jag skulle läsa ekonomi, det var väl lärarna som sa det åt mej eller då när jag ansökte, för det är ganska bra att ha det i botten då. Men det var ingenting som jag var speciellt intresserad av, likviditetsbudget och så där. Det var lite kämpigt sen då. Det är väldigt högt tempo och mycket läsande. Och det är ju nackdelen då. Och jag har talat om det till olika lärare, som jag har haft, att jag är då dyslektiker och jag har väldigt lång inläring också. Jag har svårt med läsförståelsen. Så att det är kämpigt på det sättet. Och likadant med proven då. Dom är ju lika för mej som för alla andra då. Proven är inte bra. Det är ett prov på hela ämnet. En gång. Det är en hel dag det här provet. Och det är inte inläst, och det är att jag missuppfattar mycket. Och jag sitter med dom andra,

som jag inte behövde här då, när jag gick på komvux.

Jag har läst datakunskap och det blev ju bra då. Men ju mer jag får liksom typ agera, som nu här i ledningsgruppen när vi diskuterar mycket och pratar, det är bättre och en fördel för mej då. Och sen också väldigt mycket hur jag agerar under lektionerna. Det är ju det. Det är ju inlämningsuppgifter också. Då får jag ju sitta hemma i lugn och ro, och då går det ju bättre. Men sen är det ett prov bara. Då blir det liksom fixerat, att det är ett prov. Och det spelar ingen roll om jag gör det eller inte, känns det som. Men jag går dit och gör det i alla fall.

Jag är i en svacka nu. Jag har ju aldrig varit i den där studiesvackan som många kom i. Och jag förstod inte att dom sket i att gå på lektionerna. Jag har inte struntat i att gå på lektionerna. Det har jag inte gjort. Men när jag har kommit hem så har jag haft andra saker som är viktiga. Men förut när jag läste andra ämnen, då hade jag jättedisciplin på mej själv. Men jag känner nu att den här studiesvackan har kommit. Jag har ju pluggat i över tre år så att jag liksom låter den bara komma. Jag bryr mej inte så mycket. Jag vet att jag kommer ur den sen.

Jag har en dator som jag skriver på, men jag skriver jättemycket för hand. Fördel med dator är det väl. Man kan skriva ut och få det direkt på pappret. Men jag har nästan alltid skrivit för hand och skriver alltid rätt. Jag har sett hur det ska vara stavat då, om det ska vara två "t" och så där. Det är bara att om jag skrivit långa ord som har varit rättstavade, då har jag inte kunnat läsa ut dom. Sen måste jag ju skriva ut det på data då för lärarna vill ju ha det, men många gånger lämnar jag in mitt handskrivna.

Jag vill ju ändra yrke. Jag har ju jobbat i 20 år inom barnomsorgen. Jag vill göra nåt helt annat, men jag vet egentligen inte riktigt vart utbildningen leder nästanstans. Jag kan inte säga att det här och det här yrket. Men nu läser jag ledarskap och sen kan man läsa juridik och ekonomi. Då får jag ju mer inblick och så kan jag söka vidare till det jag kanske passar för. Jag vill läsa mer data och affärsjuridik. Jag kan ju kanske jobba inom kommunen någonting. Jag tycker ju om att leda människor. Jag är inget rädd att stå inför folk och prata, och jag tycker om att prata också. Vi får väl se vad det leder till helt enkelt.

I början var det dyslexiengelska. Och då "a book" liksom, jättebasic

alltså. Då skrev vi ingenting. Sen började vi från typ årskurs tre. Så nu när jag slutade här så sökte jag en kvällskurs för jag ville fortsätta. Då var det för få elever. Jag kände nu har jag gått två och ett halvt år och jag ville vidare. Men jag tänkte att jag kan ta upp det här med engelskan sen. Och nu håller jag på att dejta en engelsman och pratar mycket engelska. I och för sej, vi SMS:ar också till varandra, på engelska, och så rättar han mej och så där. Det är ju bara en sån där lyckträff att jag har träffat en engelsk man, som inte kan nån svenska heller. Jag känner mej privilegierad.

Just det här att få längta efter att sätta sej med en bok. När vi satt i personalrummet eller när man fikade och mina arbetskamrater pratade om, åh, dom har läst den boken och den boken. Jag var så himla avundsjuk alltså på det där. Himla avundsjuk. Men jag visste det var ju ingen idé. Jag kunde ju knappt läsa en tidning, för jag missuppfattade allting vad som stod i och med att jag hoppade. Det var ju en arbetskamrat som sa till mej. Hon märkte det på det sättet, att jag var dyslektiker. För om jag hade läst nånting i tidningen på morgonen hemma så kanske vi började prata om det i personalrummet. Och jag hade alltid nån annan version av det hela. ”Nej, men så var det inte.” ”Jo, men så är det visst liksom.” Så hade jag uppfattat när jag hoppade mellan raderna, fram och tillbaka. Det var så hon märkte att jag inte kunde läsa.

När jag skulle ta körkortet så fick min pappa reda på att man kunde ta muntligt förhör. Teoriprovet var muntligt när man var dyslektiker. Och ifrån skolan så fick jag papper på att jag var dyslektiker. Och det var liksom helhäftigt att få det där. Då tyckte jag det, även fast jag var liksom 18, 19 år där. Det var skithäftigt att få just det här, ja, det här problemet som sitter i huvudet, det heter nånting.

Sen jag gick på dyslexilinjen så läser jag ju. Innan jag gick den här utbildningen läste jag ingenting. Så jag har läst nåt år. Genom att jag hoppade mellan raderna så fick jag inget sammanhang heller. Jag har lärt mej hålla raden och inte hoppa. Jag hade jätteproblem när jag skulle läsa. Jag hoppade fram och tillbaka, och hoppade ner och upp igen, så jag fick aldrig nåt sammanhang. Då när jag gick på svenskaklinik hade läraren läslinjal där, men jag tyckte det var så i vägen. Jag kommer ihåg det där att när jag fick den där linjalen eller pappret, då blev jag så fixerad vid raderna så jag kunde ändå inte få in det. Och även på dyslexilinjen fick

jag en liten plastbit som är lite mörkare, men genomskinlig. Det gick inte utan det måste vara helt kalt.

Den första boken jag läste var Håkan Nessers ”Rosen, katten och döden”. Jag älskar att läsa. Det är ju bara så, jag njuter. Jag kan inte ha band. Då somnar jag eller så blir jag upptagen av rösten så att det går inte. När vi skulle lyssna på band då, våra böcker, så antingen så somnade jag eller så vet jag inte vad det handlade om för att jag bara hörde rösten. Att komma ihåg vad det är jag läser, det känns ju helt underbart. Jag har inte haft behållning av nånting jag läst förut. Ingenting. Inte ens barnböcker. När jag läste på jobbet en vanlig, enkel barnbok kunde jag inte ställa frågor till barnen. Innan jag kom ihåg innehållet på den, så kanske jag skulle läsa den kanske typ femton gånger. Men jag kan läsa med inlevelse i alla fall, fast jag inte vet vad det handlar om. Men det tog lång tid innan jag kunde återberätta en bok.

Det är så fantastiskt då, liksom plugga och att lära mej saker och försöka få in det i bakhjärnan så att det sitter där. Ja, så är det. Men det kom precis rätt med skolan. Jag var helt mogen för det då. Och jag tycker att liksom få en massa kunskaper, det bara liksom är så underbart.

Jag har inte nån tidning. Och på skolan så har vi ingen tidning. Men på dyslexilinjen då läste jag alltid tidningen. Jag läste det mesta. Jag läste insändare, jag läste debatter, jag läste lokalt och utrikes, ja, allting. Jag ville liksom läsa allting.

Skriftliga kontakter är bra nu. Jag gillar ju att skriva och förklara mej, så det går ju bra. Men förut så hade jag ju problem. Jag vet typ när jag var barnledig. Det var jämt blanketter tillbaka hem till mej från försäkringskassan för då hade jag glömt eller skrivit fel och så där. Fram och tillbaka. Det har det alltid varit hela tiden. Jag missförstod.

Jag ville ju göra en förändring. Det var på den här fem-, sexveckorskursen först, och jag såg att det fanns ju ett annat liv än mitt jobb och hemmet. Sen blev det här, som det är överallt i Sverige, just att barnen mår sämre och sämre på förskolan. Och jag ställde inte upp längre på det där. Jag ville inte jobba under dom här premisserna med större barngrupper. Jag har valt det här nu själv, och jag känner att jag har gjort rätt. Men sen kanske det inte finns nåt jobb åt mej, när jag väl är färdig. Då måste jag gå tillbaka. Men samtidigt så känner jag så här: Ja, men då kan jag gå och

DYSLEXI: FÖRBANNELSE ELLER MÖJLIGHET?

ta några små enstaka kurser på högskolan och fortsätta min utbildning på kvällstid för att sträva framåt. Bli bekräftad att jag kan faktiskt. Göra liksom en revansch från min skolgång, att jag fixar det här. Inställningen till läsning och skrivning är i dag liksom hundra procent positiv.

Det har verkligen ändrat mitt liv nåt otroligt. Att kunna vakna tidigt en lördagmorgon och det är tyst och mörkt hemma och barnen kanske sover. Oh, nu tar jag boken. Och så tänder jag lampan och så ligger jag och läser då. Det är en sån lycka för mej alltså. Det är en sån otrolig lycka. Alltså att jag väljer en bok i stället för nånting annat, som jag aldrig gjort förut. Det är sån lyx. Jag har ju alltid varit avundsjuk på alla som har läst.